

Surján László visszaemlékezése a Kereszténydemokrata Néppárt válságának okaira, a párt Európai Kereszténydemokrata Unióból történt kizárásának és a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség létrehozásának körülményeire.

Petrás Éva 2015. június 11-én készített interjúja Surján Lászlóval. 34-46.perc.

Surján László:„A KDNP válságát sokan sokféleképpen magyarázzák, meg külső befolyással... Én az összeesküvés-elméletekben olyan nagyon nem hiszek, inkább személyi problémákra vetítem vissza, de az egészen volt egy politikai, konkrét tartalma. Nevezetesen az, hogy egy nagyon furcsa választás után vagyunk, amelyben a jobboldali pártokra több szavazat esett darabszám, mint a kétharmaddal kormányzó baloldalra, vagy legalábbis annak a vezető erejére, az MSZP-re, már pontosan nem emlékszem a számokra. Ebből világosan látszott, hogy a 94-es ellenzéknek valamiképpen össze kell fognia. Ez a szövetségi politika osztotta meg a KDNP-t, az egyik rész azt mondta, hogy a hasonlóan gondolkodó, egymáshoz közelebb álló pártokat kell összefogni, és ez még az én vezetésemmel eredményezte azt, hogy Latorcai János lett a főpolgármester-jelölt az MDF-nek, a Fidesznek és a KDNP-nek.

A másik fél vagy elvi, vagy csak azért, hogy mást mondjon, azt mondta, hogy itt teljes összefogás kell, tehát nem lehet sem a MIÉP-et, sem a kisgazdákat ebből az összefogásból kihagyni. Az egyik oldal azt mondta, hogy egy szorosabb együttműködés kell az akkor egyenlő erejű három párt között, mert akkor mindhárom párt olyan 7-8 %-os szinten állt, és a választások után közös kormányt alakítani adott esetben a többi ellenzéki erővel. Most ez volt a vita tárgya: MIÉP vagy nem MIÉP. És a MIÉP pedig akkoriban egyértelműen szélsőséges politikát hirdetett, ami nem illeszthető be egy kereszténydemokrata gondolkodásba. Az elképzelhető, hogy közösen kormányoznak, ha a választók úgy döntöttek, olyan értelemben, hogy így összeáll egy kormánytöbbség, amúgy meg nem áll össze, de szorosan együttkampánykodás és hasonló, az életveszélyes. Ráadásul az ország nemzetközi megítélésének is borzasztóan rossz, és ez nemcsak az antiszemitizmus kérdése, hanem úgy globálisan szerepel. Most sajnos, a '95 elején belépett pártvezetés az már szinte provokatíve nyitott a MIÉP felé, és erre meg jött az EDU-tól a nyomás, hogy elvtársak, azért ez így nem működik.

Akkor voltak mindenféle megbeszélések, én elég buta helyzetben voltam, mert alelnöke voltam a KDNP-nek is, hiszen '95 januárjában még azt, hogy hát tökmindegy, hogy ki a pártelnök, van egy politikánk, csináljuk, és mindegy, hogy milyen „sarzsit” van. És Giczy úr pedig a külügyek irányába tolt engem, saját kárára, én többször könyörögtem pártelnöki konferenciákon, hogy menjen ki, ő ráadásul franciául beszélt, elfoglalhatott volna egy olyan mezőt, amit én nem nagyon tudtam elfoglalni nyelvi korlátok miatt. Erre nem volt hajlandó, és később pedig a gaz nyugati gyarmattartók beavatkozási kísérletének minősült, hogy ugye itt ne pofázzanak bele a mi politikánkba. Ez egyre nagyobb feszültséggel járt. [...] Több békéltető tárgyalás zajlott pl. Pozsonyban is, én szándékosan el se mentem, melyik asztalhoz üljek? Ugye. De volt, ahol már nem lehetett kitérni, és az pedig az a szavazás volt, amikor arról döntöttek, hogy a KDNP-t kizárják, vagy ne zárják ki. És én úgy döntöttem, hogy elvi alapokon szavazok, ha tartózkodom, vagy a KDNP mellett szavazok, akkor is ugyanaz lett volna a végeredmény, tehát nem rajtam állt vagy bukott, de azt gondoltam, hogy ha az embernek vannak elvei, amiket meg kell vállalni, akkor azt vállaljuk.

Ebből lett itthon kalamajka, hát milyen ember az, aki a saját pártja ellen szavaz, különben is az EUCD-t megette a fene, és ment a leértékelés stb. És akkor én már újra választott alelnök voltam, az alelnökség az nem delegálás kérdése, tehát nincs Magyarországnak egy alelnöki helye, hanem a

vezetés választja az alelnököket. Úgy hogy, amikor lejárt a mandátumom, az elnök jelölt, a kintiek meg megszavaztak, tudva, hogy most már nem vagyok pártelnök. Ez nagyon nehéz helyzet volt, és így akkor a KDNP elvesztette a nemzetközi kapcsolatait. Hát aztán elvesztette a városokat is, és akkor nem kell most vele tovább törődni.

De nyilvánvaló, hogy valamilyen rekonstrukciós igény megszületett. És akkor azok, akiket nem látott szívesen a KDNP akkori vezetése elkezdtek gondolkodni, hogy mi a csodát lehessen csinálni. Ez egy kis belpolitika, de nem hagyható ki, hogy meg ne értsük az egyik azt mondta, hogy csinálunk egy új pártot. Nem, ez nem lett, nem csináltunk új pártot. Nagyon lényeges distinkció, mert én találtam azt ki, hogy egy egyesületi formában próbáljuk összetartani a tagságot a jobb időkre, de nem álljunk oda az emberek elé, hogy itt egy új párt, mert a fenének se kell, annyi volt belőle, mint égen a csillag. És akkor úgy néz ki, mint valamiféle személyi torzsalkodás miatt létrejött, mint az MDF-nek számos utódpartja, szerintem nincs disszertációt író ifjú titán, aki össze tudná szedni az MDF-ből kivált összes pártot. Tehát MIÉP-et sem akartunk játszani, most tartalomtól függetlenül.

Legalábbis én ezt képviseltem, és ez győzött. Megcsináltuk az MKDSZ-t, és akkor képes beszédben, úgy voltunk, mint egy uszály, amelyik észreveszi, hogy a vontatóhajó a vízesés felé rohan, ijedtében elvágja a vontatókötelet, és vár arra, hogy jön egy normális hajó. Normális hajónak több mindenki jelentkezett, és mi a Fideszt választottuk. Annál is inkább, mert a Fideszben akkor már erősen ott voltak a kereszténydemokrata vonások. Még hivatalosan egy liberális párt volt, de már a 95 tavaszi kongresszusán olyan programot fogadott el, ami 80 % kereszténydemokrata program volt. Ez egy logikus, filozófiailag is megalapozott kapcsolat volt, és nemcsak a Fidesszel kötött az MKDSZ együttműködési szerződést, ami azt jelentette, hogy Fidesz színeken, de tagságot nem föltétlenül vállalva, és MKDSZ logót is használva indultunk a választásokra. És a mi jelöltjeink nagyobb arányban jutottak be a parlamentbe, mint a Fidesz jelöltjei. Nem nagyobb számban, de az induláshoz képest nagyobb arányban.

Akkor alakultak ki ezek az együttműködési formák, és akkor én gondoltam egy merészet és nagyot, és bejelentkeztem az Európai Néppártnál, hogy adjanak társult tagságot az MKDSZ-nek. Erre föl pl. az Adenauer Alapítvány ittlévő képviselője a haját fogta, hogy „*Laci, te hülye vagy, hát ilyen nincs, hát nem lehet egy egyesületet...*” Én tudtam, hogy ezek az emberek borzasztóan praktikusak, és megkaptuk ezt a társult tagságot. Ez nem volt gyakorlat, csak hogy az egyedi esetben benne volt, hogy mi a Fidesszel vagyunk szövetségben, ezért noha jogilag nem vagyunk párt, de vagyunk az Országgyűlésben, vagyunk az önkormányzatokban stb. A tevékenységünk tehát végeredményben adott, és akkor már sejteni lehetett, hogy ez magával fogja hozni a Fidesz európai néppárti tagságát. És úgy is lett, hogy ez a társult tagság addig maradt fenn, amíg a Fidesz nem jön a Néppártba. És akkor, amikor ez bekövetkezett, akkor úgy fogalmaztunk Szájerrel közösen, hogy egybenőtt a két tagság. A Fidesz a saját tagsága felé pedig azzal indokolta, hogy ez az a pártcsalád, ahol értik azt a nyelvet, amiről mi beszélünk, család, hogy csak egyet mondjak, ezzel a szóval a liberális internacionáléban nem nagyon lehet operálni. Tehát azt hiszem, hogy kimerítettünk a nemzetközi kapcsolatoknak a rendszerét.”